

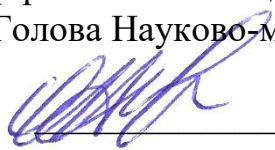
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол №10 від 29 серпня 2025 р.)
Голова Науково-методичної ради

Оксана ШИНКАРУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КЛІНІЧНА ПРАКТИКА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: І7 Терапія та реабілітація

спеціалізація: Ерготерапія

освітньо-професійна програма: Ерготерапія

статус навчальної дисципліни: обов'язкова

код навчальної дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС5

мова навчання: українська

Київ – 2025

РОЗРОБНИКИ:

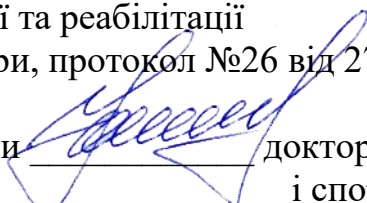
Марина ВІТОМСЬКА, доцент кафедри терапії та реабілітації, доктор філософії з фізичної терапії та ерготерапії,
mvvitomska@uni-sport.edu.ua

Олександра КАЛІНКИНА, доцент кафедри терапії та реабілітації, кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
okalinkina@uni-sport.edu.ua

Юлія ШЕВЧУК, доцент кафедри терапії та реабілітації, доктор філософії з фізичної терапії та ерготерапії,
yushevchuk@uni-sport.edu.ua

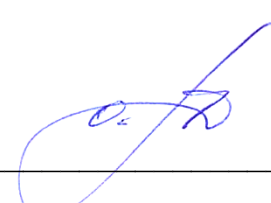
РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації
 (засідання кафедри, протокол №26 від 27.08.2025 р.)

Завідувач кафедри доктор наук з фізичного виховання
 і спорту, професор Олена ЛАЗАРЄВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми Олексій НІКАНОРОВ

Начальник
 навчально-методичного відділу Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
 якості вищої освіти Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до вирішування складних спеціалізованих задач та практичних проблем, пов'язаних із організацією, проведенням та контролем роботи ерготерапевтичної та реабілітаційної команд, оцінкою та модифікацією навколишнього простору, використанням рекреаційних та спортивних занять для осіб різного віку і стану здоров'я завдяки в умовах комплексності та невизначеності, а також на досягнення передбачених результатів навчання. Обсяг дисципліни – 12 кредитів ЄКТС. Основні теми: Клінічна практика: менеджер і супервізор у системі надання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг. Клінічна практика: лідер реабілітаційної та ерготерапевтичної команд. Клінічна практика: оцінка та модифікація житлового і робочого простору клієнта. Клінічна практика: універсальний дизайн навколишнього середовища та громадських будівель. Клінічна практика: застосування принципів ергономіки для людей різних вікових груп та станів здоров'я. Клінічна практика: рекреаційна терапія і спорт осіб із порушенням фізичного, когнітивного, психо-емоційного розвитку. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at the formation of general and professional competences defined by the educational and professional program, in particular the ability to solve complex specialized problems and practical problems related to the organization, conduct and control of ergotherapeutic and rehabilitation teams, assessment and modification of the environment and use of recreational facilities. classes for people of all ages and health conditions, due to the complexity and uncertainty, as well as to achieve the intended results training. Discipline - 12 ECTS credits. Main topics: Clinical practice: manager and supervisor in the system of provision of rehabilitation and ergotherapeutic services. Clinical practice: leader of rehabilitation and ergotherapeutic teams. Clinical practice: assessment and modification of the client's living and working space. Clinical practice: universal design of the environment and public buildings. Clinical practice: applying ergonomics principles to people of different age groups and health conditions. Clinical practice: recreational therapy and sports of persons with physical, cognitive, psycho-emotional development. The final assessment is based on the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни – формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до вирішування складних спеціалізованих задач та практичних проблем, пов'язаних із організацією, проведенням та контролем роботи ерготерапевтичної та реабілітаційної команд, оцінкою та модифікацією навколишнього простору, використанням рекреаційних та спортивних занять для осіб різного віку і стану здоров'я.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація, спеціалізація Ерготерапія

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 07. Здатність працювати автономно. ЗК 08. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 09. Здатність застосовувати поглиблені знання та навички менеджменту, лідерства, фінансового планування та маркетингу для ефективної організації та оптимізації процесу надання реабілітаційної допомоги окремим особам, групам, популяціям та спільнотам. СК 10. Здатність вирішувати складні етичні дилеми на основі поглибленого розуміння законодавчих норм та правил професійної діяльності для вирішення заняттєвих проблем окремих осіб, груп, популяцій чи спільнот, пропагувати етичні стандарти та цінності ерготерапії. СК 11. Здатність застосовувати високоспеціалізовані знання і навички професійного та академічного спілкування, для ефективної передачі інформації про ерготерапію та результати ерготерапії як у рамках міждисциплінарної взаємодії, так і у широкому національному та міжнародному контексті. СК 13. Здатність здійснювати критичну саморефлексію на високому рівні, вдосконалювати професійну ідентичність, визначати потреби і стратегії для поглиблення власних професійних знань з ерготерапії та її процесу на основі національних вимог до безперервного професійного розвитку та демонструвати самостійне, автономне навчання на національному та міжнародному рівнях.

Обсяг навчальної дисципліни – 12 кредитів ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна/дуальна		0	0	0	360	360

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії (вступ до спеціальності)», «Медичне право, професійна етика та деонтологія», «Іноземна мова»,

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Інформаційні технології у науковій діяльності з фізичної терапії та ерготерапії». «Біомеханіка та кінезіологія заняттєвої активності», «Терапевтичні вміння та навички ерготерапевта», «Адаптивні та допоміжні технології», «Ерготерапія в травматології та ортопедії», «Ерготерапія в геріатрії», «Ерготерапія в педіатрії», «Ерготерапія в нейрореабілітації дорослих».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма/дуальна форма			
	усього	л	п	с.р.
Тема 1. Клінічна практика: менеджер і супервізор у системі надання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг.	60			60
Тема 2. Клінічна практика: лідер реабілітаційної та ерготерапевтичної команд.	60			60
Тема 3. Клінічна практика: оцінка та модифікація житлового і робочого простору клієнта.	60			60
Тема 4. Клінічна практика: універсальний дизайн навколишнього середовища та громадських будівель.	60			60
Тема 5. Клінічна практика: застосування принципів ергономіки для людей різних вікових груп та станів здоров'я.	60			60
Тема 6. Клінічна практика: рекреаційна терапія і спорт осіб із порушенням фізичного, когнітивного, психо-емоційного розвитку.	60			60
Всього годин:	360			360

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Клінічна практика: менеджер і супервізор у системі надання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг.

Планування роботи реабілітаційної та ерготерапевтичної команд. Організація та контроль виконання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг. Принципи та методи супервізії колег, стажерів та студентів. Оцінка якості надання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг. Менторство. Моделі супервізії. Шляхи досягнення ефективної супервізії.

Тема 2. Клінічна практика: лідер реабілітаційної та ерготерапевтичної команд.

Завдання та функції лідера в ерготерапевтичній та реабілітаційній командах. Організація роботи ерготерапевтичної команди. Формування постаті лідера.

Тема 3. Клінічна практика: оцінка та модифікація житлового і робочого простору клієнта.

Оцінка, методи та засоби модифікації житлового простору. Оцінка, методи та засоби модифікації робочого простору. Методи обстеження, які використовуються при оцінці житлового та робочого простору. Науково-доказова практика при модифікації житлового та робочого простору. Співпраця із роботодавцями при модифікації робочого простору.

Тема 4. Клінічна практика: універсальний дизайн навколишнього середовища та громадських будівель.

Оцінка доступності навколишнього середовища. Принципи та методи формування доступного громадського простору. Роль громадських організацій у формуванні доступності навколишнього середовища. Доступність у державних будівельних нормах України. Приклади доступних громадських будівель Києва.

Тема 5. Клінічна практика: застосування принципів ергономіки для людей різних вікових груп та станів здоров'я.

Принципи використання ергономіки у роботі ерготерапевта. Оцінка житлового і робочого простору в ергономіці. Ергономіка для дітей та підлітків в освітньому середовищі. Використання ергономіки для людей похилого віку. Ергономіка у менеджменті інвалідності.

Ергономіка гри та дозвілля. Використання принципів ергономіки на робочих місцях осіб працездатного віку. Використання адаптивних технологій у ергономіці.

Тема 6. Клінічна практика: рекреаційна терапія і спорт осіб із порушенням фізичного, когнітивного, психо-емоційного розвитку.

Види рекреаційних занять із людьми з порушенням фізичного, когнітивного та психо-емоційного стану. Індивідуальні та групові види спорту для осіб із даними порушеннями. Сучасні види спорту для осіб із порушенням фізичного, когнітивного та психо-емоційного розвитку. Правила підбору адаптивних девайсів і допоміжних засобів для рекреаційної терапії та спорту. Використання групових занять рекреаційної спрямованості в ерготерапії. Використання індивідуальних занять рекреаційної спрямованості в ерготерапії.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Завдання	Кількість годин
		денна форма/дуальна форма
Тема 1. Клінічна практика: менеджер і супервізор у системі надання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг.	1. Планування роботи реабілітаційної та ерготерапевтичної команд.	16
	2. Організація та контроль виконання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг.	16
	3. Принципи та методи супервізії колег, стажерів та студентів.	14
	4. Оцінка якості надання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг.	14
Тема 2. Клінічна практика: лідер реабілітаційної та ерготерапевтичної команд.	5. Завдання та функції лідера в ерготерапевтичній та реабілітаційній командах.	18
	6. Організація роботи ерготерапевтичної команди.	42
Тема 3. Клінічна практика: оцінка та модифікація житлового і робочого простору клієнта.	9. Інструменти оцінки житлового простору клієнта.	10
	10. Методи на засоби модифікації житлового простору клієнта.	20
	11. Інструменти оцінки робочого простору клієнта.	10
	12. Методи на засоби модифікації робочого простору клієнта.	20
Тема 4. Клінічна практика: універсальний дизайн навколишнього середовища та громадських будівель.	13. Методи оцінки навколишнього середовища ерготерапевтом.	10
	14. Методи на засоби модифікації навколишнього середовища ерготерапевтом.	20
	15. Методи оцінки ерготерапевтом доступності громадських будівель.	10
	16. Методи на засоби модифікації громадських будівель ерготерапевтом.	20
Тема 5. Клінічна практика: застосування принципів ергономіки для	17. Оцінка житлового та робочого простору відповідно до принципів ергономіки.	12
	18. Використання ергономіки для	12

людей різних вікових груп та станів здоров'я.	дітей та підлітків в освітньому середовищі.	
	19. Використання ергономіки для людей похилого віку.	12
	20. Ергономіка у менеджменті інвалідності.	12
	21. Ергономіка гри та дозвілля.	12
Тема 6. Клінічна практика: рекреаційна терапія і спорт осіб із порушенням фізичного, когнітивного, психо-емоційного розвитку.	22. Підбір та проведення індивідуальних та групових рекреаційних занять та видів спорту для осіб із порушенням фізичного розвитку.	10
	23. Підбір та проведення індивідуальних та групових рекреаційних занять та видів спорту для осіб із порушенням когнітивного розвитку.	10
	24. Підбір та проведення індивідуальних та групових рекреаційних занять та видів спорту для осіб із порушенням психо-емоційного розвитку.	10
	25. Використання занять рекреаційної спрямованості у ерготерапії.	30
Всього годин:		360

Очікувані результати навчання з навчальної дисципліни: отримання практичних умінь і навичок з організації, проведення та контролю роботи ерготерапевтичної та реабілітаційної команд, оцінці та модифікації навколишнього простору, використанню рекреаційних та спортивних занять для осіб різного віку і стану здоров'я завдяки:

знанням про: завдання, функції та принципи менеджменту ерготерапевтичних послуг; завдання, функції та принципи супервізії в ерготерапії; види і способи комунікації; менеджмент змін та вирішення проблем; завдання, функції та принципи маркетингу реабілітаційних послуг; методи оцінки якості надання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг; обмеження та бар'єри навколишнього середовища; методи оцінки та модифікації житлового та робочого простору; обстеження навколишнього середовища та громадських приміщень і методів їх адаптації; принципи і процес ергономіки; використання ергономіки у осіб різних вікових груп та станів здоров'я; функції і завдання рекреаційної терапії; різновиди рекреаційних занять; методи підбору рекреаційних занять; різновиди і способи підбору адаптивних девайсів та допоміжних засобів для

занять рекреаційною терапією та спортом; роль ерготерапевта у рекреаційній терапії та спорті;

умінням: планувати, проводити та контролювати роботу ерготерапевтичної та реабілітаційної команд; виконувати роль супервізора для колег, стажерів та студентів; оцінювати якість надання ерготерапевтичних та реабілітаційних послуг; організовувати роботу ерготерапевтичної команди; обстежувати та оцінювати вплив бар'єрів на заняттєву участь людини; оцінювати житловий, робочий простір, навколишнє середовище та громадські заклади; модифікувати та адаптовувати простір; використовувати принципи ергономіки для осіб різних вікових груп та станів здоров'я; обирати та використовувати групові та індивідуальні форми занять рекреаційною терапією в ерготерапевтичній практиці; підбирати та використовувати адаптивні девайси та допоміжні засоби для рекреаційних занять.

Перелік результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація, спеціалізація Ерготерапія

Шифр	Результати навчання
РН	РН 08. Враховувати засади заняттєвої та соціальної справедливості для планування процесу ерготерапії у широких, спеціалізованих та нових сферах практичної діяльності з метою вирішення комплексних заняттєвих проблем окремих осіб, груп та популяцій. РН 16. Знати межі професійної компетентності ерготерапевта, сфери практичної діяльності фахівців інших спеціальностей, оцінювати потребу та знати механізми скерування клієнтів/пацієнтів до фахівців інших спеціальностей. РН 17. Визначати, аналізувати та оцінювати вплив контекстуальних чинників, регуляторних документів, соціоекономічних, політичних, географічних та демографічних факторів, динаміки міжособистісної командної взаємодії на процес надання реабілітаційних послуг. РН 18. Застосовувати поглиблені знання та навички менеджменту, лідерства, стратегічного планування та маркетингу для генерування інноваційних підходів та підприємницьких рішень до організації та оптимізації процесу надання реабілітаційної допомоги окремим особам, групам, популяціям чи спільнотам. РН 19. Застосовувати поглиблене розуміння законодавчих норм та правил професійної діяльності, реабілітаційних маршрутів для вирішення заняттєвих проблем окремих осіб, груп чи популяцій. РН 20. Брати на себе відповідальність за визначення та ефективно вирішення складних етичних дилем, демонструвати доброчесність і відповідальність, сприяти створенню антикорупційного середовища, пропагувати стандарти доброчесності, ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції, відстоювати

	етичні стандарти та цінності ерготерапії. РН 21. Здатність пропагувати цінності та філософію ерготерапії, відстоювати інтереси професії, передавати інформацію стосовно процесу ерготерапії, пояснювати сенс та внесок ерготерапії та науки про заняттєву активність в загальне благополуччя та добробут суспільства. РН 23. Здатність безперервно вдосконалювати високий професійний рівень для поглиблення власних знань ерготерапії та її процесу на основі національних вимог до безперервного професійного розвитку та демонструвати самостійне, автономне навчання на національному та міжнародному рівнях.
--	--

Порядок оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю за виконання зазначених програмою індивідуальних завдань та робіт, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі засоби оцінювання під час заняття та розподіл балів, які може отримати здобувач за тему:

Засоби оцінювання результатів навчання та розподіл балів з дисципліни:

Номер і назва теми занять	Засоби оцінювання під час заняття	Кількість балів за види робіт та загальна кількість балів за тему занят
1. Планування роботи реабілітаційної та ерготерапевтичної команд.	Експрес-контроль.	4
2. Організація та контроль виконання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг.	Експрес-контроль.	4
3. Принципи та методи супервізії колег, стажерів та студентів.	Експрес-контроль.	4
4. Оцінка якості надання реабілітаційних та ерготерапевтичних послуг.	Експрес-контроль.	5
5. Завдання та функції лідера в ерготерапевтичній та реабілітаційній командах.	Експрес-контроль.	5
6. Організація роботи ерготерапевтичної	Експрес-контроль.	4

команди.		
9. Інструменти оцінки житлового простору клієнта.	Експрес-контроль.	5
10. Методи на засоби модифікації житлового простору клієнта.	Експрес-контроль.	5
11. Інструменти оцінки робочого простору клієнта.	Експрес-контроль.	5
12. Методи на засоби модифікації робочого простору клієнта.	Експрес-контроль.	5
13. Методи оцінки навколишнього середовища ерготерапевтом.	Експрес-контроль.	5
14. Методи на засоби модифікації навколишнього середовища ерготерапевтом.	Експрес-контроль.	5
15. Методи оцінки ерготерапевтом доступності громадських будівель.	Експрес-контроль.	4
16. Методи на засоби модифікації громадських будівель ерготерапевтом.	Експрес-контроль.	4
17. Оцінка житлового та робочого простору відповідно до принципів ергономіки.	Експрес-контроль.	4
18. Використання ергономіки для дітей та підлітків в освітньому середовищі.	Експрес-контроль.	4
19. Використання ергономіки для людей похилого віку.	Експрес-контроль.	4
20. Ергономіка у менеджменті інвалідності.	Експрес-контроль.	4
21. Ергономіка гри та дозвілля.	Експрес-контроль.	4
22. Підбір та проведення індивідуальних та групових рекреаційних занять та видів спорту для осіб із порушенням фізичного розвитку.	Експрес-контроль.	4
23. Підбір та проведення індивідуальних та групових рекреаційних занять та видів спорту для осіб із порушенням когнітивного розвитку.	Експрес-контроль.	4
24. Підбір та проведення індивідуальних та групових рекреаційних занять та видів спорту для осіб із порушенням психо-емоційного розвитку.	Експрес-контроль.	4
25. Використання занять рекреаційної спрямованості у ерготерапії.	Експрес-контроль.	4
Всього балів:		100

Перед початком заняття науково-педагогічний працівник відповідно до силабусу навчальної дисципліни ознайомлює здобувачів вищої освіти із засобами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до семестрового контролю не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення навчальної дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеним Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті фізичного виховання та спорту України (нова редакція).

Рекомендовані основні та додаткові інформаційні ресурси:

Основні:

1. Jacobs K. Ergonomics for Therapists: third edition. Mosby, Elsevier, 2008. – 475 p.
2. Conway M. Occupational therapy and Inclusion design: principles for practice. Bkackwell publishing, 2008. – 230 p.
3. Preiser W., Smith K. Universal design handbook: second edition. The McGraw-Hill companies, 2011. – 462 p.
4. Hall C. Occupational Therapy Toolkit: 6th edition. Cheryl Hall, 2013. 631p.
5. Pendleton H., Schultz-Krohn W. Occupational Therapy Skills for Physical Dysfunction (Pedretti): 7th edition. Mosby, 2012. 1328p.
6. Willard & Spackman's Occupational Therapy: 11th edition by Crepeau, Elizabeth Blesedell; Cohn, Ellen S.; Boyt Schell, Barbara A. Lippincott Williams & Wilkins, 2009. 1191p.
7. Assessment in Occupational Therapy and Physical Therapy / [edited by] Julia Van Deusen and Denis Brunt. W.B. Saunders Company, 1997. 567p.
8. Braveman B. Leadind & Managing Occupational Therapy Services: An Evidence-Based Approach. F.A. Davis Company, 2006. – 416 p.

Додаткові:

1. Pedretti's Occupational Therapy, 9th Edition. Heidi McHugh Pendleton, PhD, OTR/L, FAOTA and Winifred Schultz-Krohn, PhD, OTR/L, BCP, SWC, FAOTA, 2024.
2. Duncan, E. S. (2020). Skills and processes in occupational therapy. In E. S. Duncan (Ed.), Foundations for Practice in Occupational Therapy (6th ed.). Elsevier. 282p.
3. Introduction to Occupational Therapy. Sixth Edition. Jane Clifford O'Brien. 2023, 3-40.
4. Integrative Rehabilitation Practice. The Foundations of Whole-Person Care for Health Professionals. Matt Erb. 2021.
5. Using Occupational Therapy Models in Practice: A Fieldguide. Merill J. Terpin, Mike K. Ivama. 2023.

6. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури, 2019. – 384 с.

Електронні:

1. Cochrane Library. [Internet]. Available at: <https://www.cochrane.org/>
2. Egrotherapy Evidence Database. [Internet]. Available at: <http://www.otseeker.com/Resources/WhatIsEvidenceBasedPractice.aspx>
3. Сайт Всесвітньої Федерації Ерготерапевтів <http://wfot.org>
4. Pub Med. [Internet]. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>